

привидно противреволуционарне борбе Хрвата и Срба против Мађара ољуштио револуционарно језгро; Мацини је у илирском покрету Људевита Гаја гледао предигру за Велику Илирију, која се пробијала као дете историске логике, а Томазео, знаменити италијански духовни радник југословенске крви, наслућујући и опевајући уједињење Југославије, положио је спојни мост између свога завичаја и нове отаџбине.

Ако се после 1871 јавила била у крилу Италије онаква иста тежња за играњем велике светске политичке улоге као и у Немачкој, и империјалистички освајачки нагон, гоњен у напред не од каквог високо развијеног нових пијаца жудног индустриског капитализма већ од младих грамжљивих банкарских и берзанских плачкаша, тражио је жељним погледом места на земној кугли, на којима се још нису довољно насисале раније постале колонијалне силе. На другој обали Средоземнога Мора, на домаку од неколико топовских метака, својим палмама и минаретима мамно их је Тунис, где се поред тога било настанило десетинама хиљада италијанских исељеника. Али таман кад је Италија хтела да дохвати нож и виљушку, села је била Француска за постављени сто, и „латинска сестра“ морала је убрисати уста. То ју је као какав црв нагризало до очајања дуго. Услед уговора о Тројном Савезу морала се Немачка 1887, у једној засебној погодби обавезати да ће је помагати целокупном својом ратном силом, ако би Италија, услед француских ровена у Триполису и Мароку напала северо-афричке или европске поседе Француске. Међутим ју је пустоловина са Еритреом и Абисинијом жарки